

Joodse burgers in Wassenaar: onteigening en rechtsherstel

Wassenaar, 17-4-2024

Prof.dr. Wim van Meurs, Xia van Beuningen (MA) en Charlotte Dommerholt (MA)

Radboud Universiteit

JOODSE BURGERS IN **WASSENAAR:** ONTEIGENING EN RECHTSHERSTEL

*Onderzoek in opdracht van
gemeente Wassenaar*

Charlotte Dommerholt MA
Prof. dr. Wim van Meurs
Dr. Marieke Oprel

Nijmegen, januari 2024

Inhoud

- Intro
- Bronnen & methode
- Onteigening
- Rechtsherstel
 - Huize Klim Op
- Bejegening

JOODSE BURGERS IN **WASSENAAR:** ONTEIGENING EN RECHTSHERSTEL

*Onderzoek in opdracht van
gemeente Wassenaar*

Charlotte Dommerholt MA
Prof. dr. Wim van Meurs
Dr. Marieke Oprel

Nijmegen, januari 2024

Onderzoek in opdracht

Wetenschappelijk onderzoek: bestuurlijke vragen en antwoorden

- 1. Onteigeningen:** overzicht van geroofd Joods vastgoed. Trad de gemeente als koper op?
- 2. Rechtsherstel:** overzicht van het rechtsherstel voor ontrechte Joodse burgers en hun nabestaanden. Welke rol speelde de gemeente? Eventuele naheffingen belastingen en erfpacht?
- 3. Bejegening:** hoe werden Joodse burgers tijdens en na de bezetting behandeld? En welke positie nam de gemeente hierin in? Bijzondere slachtofferschap Joodse burgers?

Bronnen & methode

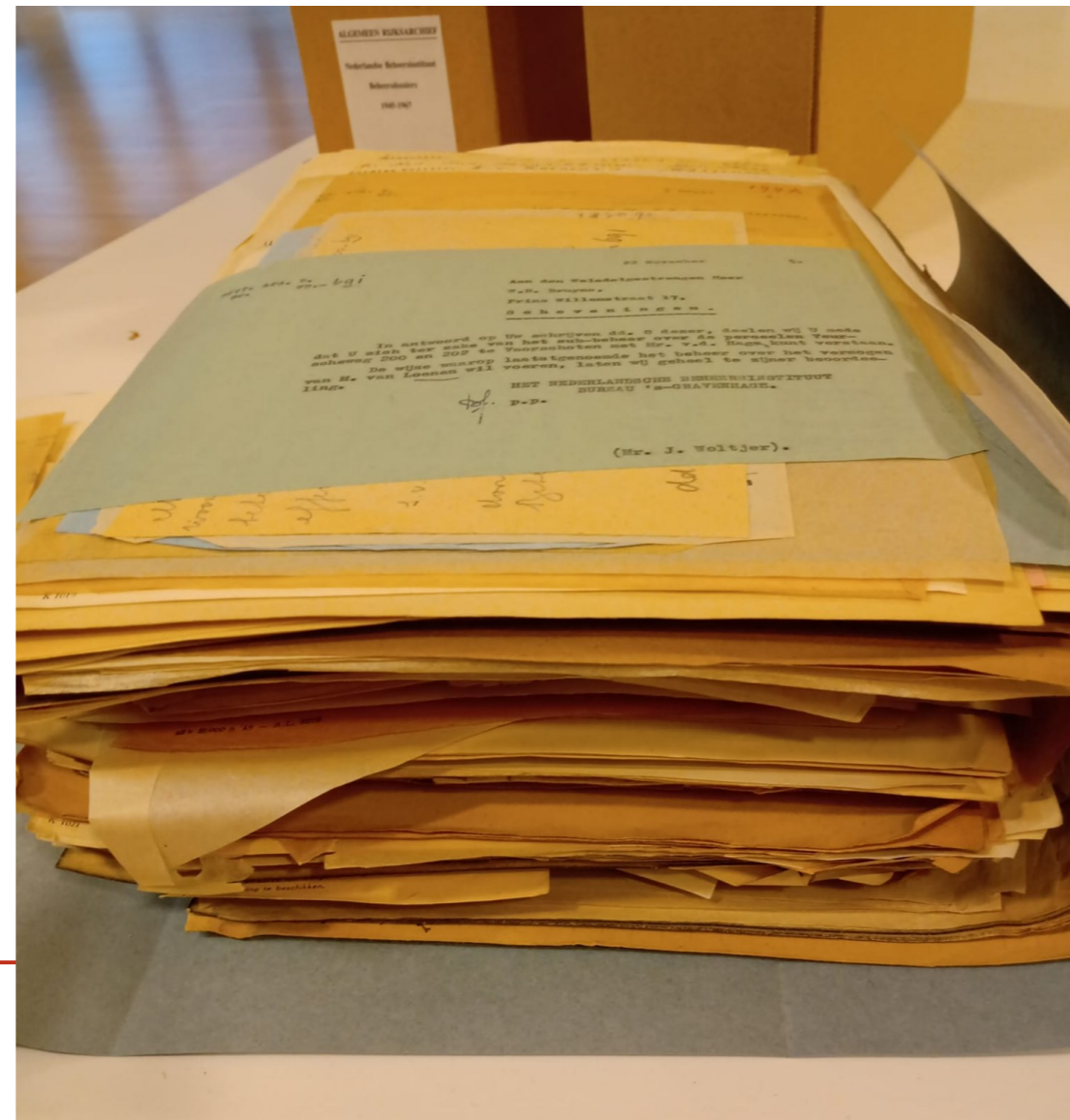
- **Vraag: Onteigening**
 - Verkaufsbücher
 - Kadaster
 - Notulen B en W / Gemeenteraad
 - Commissaris van de Provincie
- **Vraag: Rechtsherstel**
 - Kadaster
 - Raad voor het Rechtsherstel en Nederlands Beheersinstituut
 - Belastingkohieren
- **Vraag: Bejegening**
 - Notulen Raad en B&W
 - Kranten

Overige archieven voor Wassenaar, dossiers m.b.t.:

- Specifieke adressen
- Jodenverklaringen/aanmeldingsplicht
- Uitvoering anti-Joodse maatregelen
- NSB-burgemeester
- NSB-bezit na de oorlog
- Naoorlogse herdenkingsinitiatieven

4636	2.09.16	532.7	2669	4380/5	Huizen	Dorp 95
4637	2.09.16	532.7	2757	4380/4	Leeuwarden	Schoppershof 13/14
4638	2.09.16	532.7	2881	3710/1	Waspik	Waspik A 8
4639	2.09.16	532.1	450	893/1	Wassenaar	Laan van Koot 1
4640	2.09.16	532.1	592	896/1	Wassenaar	Wittenburgerweg 64
4641	2.09.16	532.2	761	535/1	Wassenaar	Buurtweg 155
4642	2.09.16	532.2	829	37/1	Wassenaar	Konijnenlaan 39
4643	2.09.16	532.2	842	155/18	Den Haag	Weteringkade 40-42
4644	2.09.16	532.2	962	1936/11	Rijswijk	Caan van Necklaan 264-266-268
4645	2.09.16	532.2	1038	32/5	Den Haag	Pieter Bothstraat 33
4646	2.09.16	532.3	1119	2311/1	Leiden	Botermarkt 17
4647	2.09.16	532.3	1260	19-mei	Den Haag	Weteringkade 30/32
4648	2.09.16	532.3	1344	2497/1	Riiswijk	Caen van Necklaan 252/262

Nationaal Archief dataset
Verkaufsbücher

NBI-dossier van Marinus van Loenen

Onteigeningen

Joodse panden: 39 in beheer - 24 verkocht

Joodse landbouwgrond: 13 geregistreerd - 5 gedwongen verkocht

Gemeente Wassenaar kocht geen Joodse panden of gronden in de oorlog

Besluit tot schenking van Joodse begraafplaats

Rechtsherstel

Panden: 23 panden van 24 verkochte panden rechtsherstel

Landbouwgrond: 3 gronden rechtsherstel, 2 niet vastgesteld

Eén naheffing door gemeente

Huize Klim Op, Raadhuislaan 4

Bejegening

Burgemeester: Van Wijnbergen

NSB-burgemeester in 1942: De Blocq van Scheltinga

Weinig aandacht voor bijzonder slachtofferschap

Daniël de Blocq van Scheltinga

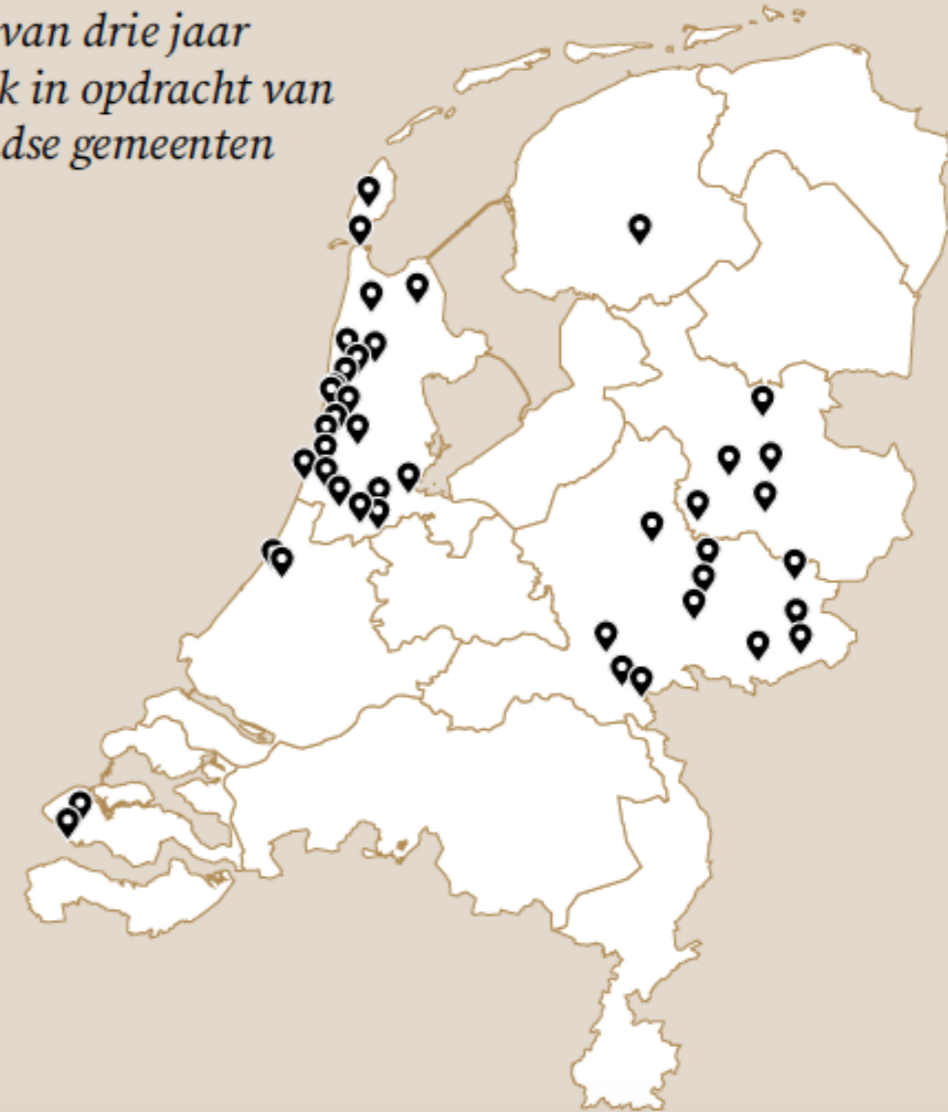
Synthese

De synthese en de rapporten zijn te vinden op de website van de Radboud Universiteit:

<https://www.ru.nl/onderzoek/onderzoeksprojecten/onteigening-van-joods-vastgoed-in-woii-en-rechtsherstel>

JOODSE BURGERS IN **NEDERLAND:** ONTEIGENING EN RECHTSHERSTEL

*Synthese van drie jaar
onderzoek in opdracht van
Nederlandse gemeenten*

Prof. dr. Wim van Meurs
Dr. Marieke Oprel

Nijmegen, maart 2024